



ZA CANKARJEVO TEKMOVANJE BOMO
ŠESTO- IN SEDMOŠOLCI V ŠOLSLEM LETU 2021/2022
BRALI **PREDPRAVLJICE IN POPOVEDKE ANDREJA ROZMANA**
ROZA in KOZLOVSKO SODBO V VIŠNJI GORI JOSIPA JURČIČA

Zgodbo bomo brali v povezavi s krovno temo letošnjega tekmovanja

VEDRE BLIŽINE MED NAMI.

Predsednik državne komisije dr. Igor Saksida v Skupnih izhodiščih in glavnih poudarkih priprave na tekmovanje v znanju slovenščine za Cankarjevo priznanje 2021/2022 zapiše:

»Vedre bližine med nami so bližine z besedo, z izročilom, so pogovor o prebranem, so občutenje jezika raznovrstnih besedil, razmislek o njihovih sporočilih, nenehno iskanje poti za njihovo aktualizacijo.« Mentorice in mentorji Cankarjevega tekmovanja »s kritičnimi bralci spoznavamo vedrino satire in družbene kritike, ki se izraža s humorjem, razmišljamo skupaj z najstniki o tem, kaj so njihova vprašanja, kako občutijo stiske in kako jih rešujejo, zakaj je včasih smiselno v knjigi prebrati tudi kako besedo ali poved, ki temu ali onemu »ne-najstniku« brez posluha za uporniško govorico mladih nekoliko dvigne pritisk. Na poosnovnošolskih tekmovalnih stezah skupaj z mladimi sogovorniki premišljamo, ali kakovostna ljubezenska pripoved ni odlična priložnost za spodbujanje bralne motivacije tistih bralk in bralcev, ki jim književnost ni najpomembnejša stvar na poklicni poti.« In zagotovo je tudi zaradi truda mentoric in mentorjev »bralni dogodek, če ga vodi strokovno usposobljen in osebno zavzet mentor, zares – dogodek!« kot zapiše dr. Saksida.

Predsednik komisije za Cankarjevo tekmovanje v Skupnih izhodiščih nadalje piše, da pri pripravi učencev ne smemo pozabiti, da je Cankarjevo tekmovanje namenjeno spodbujanju in razvijanju branja besedil, ki jih ne berejo vsi učenci v razredu, temveč z branjem teh knjig razvijamo in dokazujemo višje razvite zmožnosti branja in pisanja. Bistveno je to, da bodo tekmovalci postopoma in vodeno razvijali zmožnost kritičnega branja književnosti. Poleg temeljitega poznavanja vsebinskih in slogovnih prvin izbranih besedil se bodo soočili s snovnim ozadjem pripovedi, poznavanjem povezave med celotnim avtorjevim delom in izbrano knjigo, spoznavanjem značilnosti izbrane književne vrste – a vse to po jasnih in temeljitih



bralnih korakih, ki jih kot dobri mentorji in učitelji slovenščine že poznamo upoštevamo:

1. **podrobno branje** leposlovnega besedila (npr. s sprotnim zapisovanjem v dnevnik branja ali z uporabo drugih bralnih in učnih strategij) – poudariti velja metodo tesnega branja od vrstice do vrstice,¹ še posebej ob, npr. starinskih besedah ali zahtevnih tvorjenkah,
2. **povezovanje** leposlovnega besedila in sobesedila z znanjem **literarne teorije in zgodovine** in
3. **ponovno podrobno branje** književnega dela ter **razmislek** o tem, kaj v besedilu je sodobno, kaj povezano z zgodovino, kaj aktualno, kaj po mnenju bralca zastarelo (in zakaj), kako besedilo presega okvire časa, v katerem je nastalo, kako ga je mogoče aktualizirati ...

Naj se postopno razvijanje kritičnega branja izogiba nekaterim potezam prvotnega, spontanega, včasih tudi naivnega odzivanja na besedilo. Mentorji in tekmovalci ter vsi drugi, ki bodo skupaj z njimi razmišljali o besedilu (npr. starši), se bodo zato zagotovo **izogibali**:

- komentiranju **neprebranih** besedil ali njihovem zavračanju na podlagi vnaprejšnjih (nedokazanih) predpostavk o prezahtevnosti, dolgočasnosti ali še drugačni **navidezni recepcijski neustreznosti** besedil – tekmovanje, tako kot katero koli šolsko branje oz. bralni dogodek, nikoli ne moreta in ne smeta izhajati »le« iz književnih interesov mladih, še več: izziv in naloga mentorja branja sta, da jim pokaže, v čem so tudi navidezno tuja besedila v današnjem času zanimiva za branje in razpravo o prebranem,
- vrednotenju besedil na podlagi posameznih delčkov (npr. naslova ali nekaterih prizorov v besedilu) brez navezave vsega tega na celovito sporočilo besedila – to je namreč neustrezna metoda **iztrganega navajanja podrobnosti**, kar je prej dokaz pomanjkljive bralne zmožnosti kot izraz »skrbni za varnost bralcev«,
- vztrajanju pri lastnem razumevanju (tudi brez utemeljitve) in neupoštevanju mnenja sogovornikov, **rušenju pogovora o prebranem** – mentor branja torej ne bo oblikoval avtoritarnih interpretacij, ki se jih je treba le naučiti, ampak bo spodbujal mlade

¹ Krakar Vogel, B. (2014). Bralna pismenost med teoretičnimi načeli in poučevalno prakso. *Slovenščina v šoli*. XVII (3-4), 25–35.

sogovornike, da pod njegovim vodstvom razvijejo čim bolj poglobljeno razumevanje besedila – ali celo

- nepriznavanju **pravice** avtorja (in seveda bralcev), da zgodovinsko ali sodobno snov, posameznika, medsebojne odnose **vidi in prikazuje po svoje** – bolj ali manj razumljivo, prepričljivo, provokativno ...

(Povzeto po zapisu dr. Igorja Saksida v Skupnih izhodiščih in glavnih poudarkih priprave na tekmovanje v znanju slovenščine za Cankarjevo priznanje 2021/2022.)

Za Cankarjevo tekmovanje v šolskem letu 2021/2022 v 6. in 7. razredu beremo **Kozlovsko sodbo v Višnji Gori** Josipa Jurčiča in **Predpravljice in popovedke** Andreja Rozmana Roza.

Že v Skupnih izhodiščih je zapisano: »Prav je, da v Jurčičevem letu mladi spoznajo ključne poteze humoreske oz. satire ter literarne bodice na račun (književnih in realnih) oseb ter duhovito, nonsensno, mestoma skorajda absurdno gradnjo besedila in navezave na pripovedno izročilo. Tudi Rozmanova knjiga ponuja veliko humorja in medbesedilnosti, saj zajema posodobljene vrste izročilnih pripovednih žanrov (pripovedka, klasična pravljica), določata pa jo tudi zanimiva izbira imen in vključevanje mitoloških in za živalsko pravljico značilnih bitjih v pripoved. Podobno kot Jurčičeva humoreska so tudi Rozove pravljice in povedke prepletene z nonsensom: bralec dobi občutek, da je pred njim pravzaprav medbesedilna igra, očitna je uporaba vzorca narobe pravljice, kar je še posebej vidno v humornem prepletanju realnosti in pravljичnosti. Bomo torej tudi v Rozmanovi knjigi in v sodobnem svetu v poglobljenem bralnem dogodku prepoznavali oba osrednja lika, skorajda karikaturi po imenu Lukež Drnulja in Andraž Slamorezec, bomo razmislili o zvenu in pomenu drugih imen v besedilu? Si izmislili podobna – za Višnjane, meščane, državljanke sodobnega časa? Morda bomo presojali »višnjansko sodnijsko bistrournost«, skušali razmisliti, na koga vse se nanaša ocena, da se nekateri »ne menijo veliko, kaj in kako delajo 'kmečki cepci' okrog njih«? In seveda: kaj vse je danes nekaterim »glasoviti polž«? Humor se v obeh knjigah izraža v imenih, dogodkih in besedah. V čem sta si torej podobni in v čem različni?« Prav za ta vprašanja bomo mentorice in mentorji pustili učencem, da raziskujejo besedilo, najdejo svoje odgovore in ubesedijo svoje misli.



Kozlovska sodba v Višnji Gori je humoreska, ki je prvič

izšla leta 1867 v reviji Slovenski glasnik. Gre za satiro, v njej pa Jurčič obravnava medčloveške odnose na slovenskem podeželju ob koncu 19. stoletja. Izdaje, kot jih v večini poznamo danes, je ilustriral Marjan Manček.

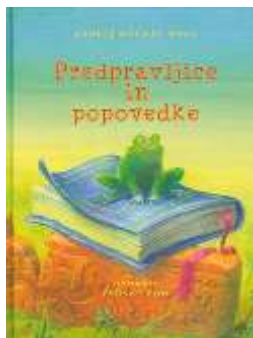
Naj kratko povzamemo obnovo: Lukež Drnulja, njegov kozel Lisec in Andraž Slamorezec so živeli v Višnji Gori. Ko je nekega dne Lukež nabiral listje, mu je Lisec pobegnil, ker so ga vedno nadlegovali psi in višnjavski otroci. Tekel je in prišel do vrta z lesenim plotom, ki je bil v lasti mestnega svetovalca Andraža Slamorezca. Kozel Lisec je poželjivo gledal slastno solato in zelje, ki sta rasla v vrtu. Ni in ni vedel, kako bi prišel v vrt. To je opazil Andraž Slamorezec, ki je ravno popil nekaj kislega mleka za kosilo. Kozla je hotel zmerjati in tepsti, ampak ga je Lukež ustavil, ko je iskal svojega kozla. Andraž je tožil Lukeža in njegovega kozla. Andraž in Lukež se nista marala, med njima so bile stare zamere, zato je bila naloga sodišča še težja. Na sodbo so prišli mestni svetniki, župan in sodniki. Nikakor se niso mogli odločiti, kdo je kriv. Takrat je prišel mimo berač in vedež Flere Krivostegno. Naposled so ljudje sklenili, naj razsodi bistrumnež. Po dolgem premisleku se je bistrumnež odločil in razsodil. Kozel naj je devetkrat udarjen po svoji senci, Lukež pa je moral vse to gledati z zavezanimi očmi. Andraž Slamorezec je od veselja kar poskočil in zavriskal. (https://sl.wikipedia.org/wiki/Kozlovska_sodba_v_Vi%C5%A1nji_Gori, pridobljeno 10. 8. 2021)

Jurčičeva humoreska je mentoricom in mentorjem dobro poznana, ker jo navadno beremo in obravnavamo v 7. razredu. Prav zaradi tega imamo v lastnih in spletnih zbirkah obsežno zakladnico idej za obravnavamo in delo. Samo nekaj povezav:

- Radijska igra Kozlovska sodba v Višnji Gori: <https://youtu.be/NF8EHmZEcl8>.
- Devetošolci OŠ Naklo so februarja 2021 pripravili animacijo Jurčičevega dela: <https://video.arnes.si/watch/M2MVckIB8dDV>.
- Tudi zaposleni v Knjižnici Mirana Jarca Novo mesto so nam v krajšem posnetku razkrili še kak podatek o Jurčičevi humoristični satiri: <https://youtu.be/8JuYa4hGnx0>.
- Ena od uprizoritev Gledališča KD Sv. Mihaela Grosuplje: <https://youtu.be/lvLyD6xZ3mw>.

- Učencem lahko Kozlovsko sodbo v Višnji Gori predstavimo kot kamišibaj, npr. <https://youtu.be/SkcQZ-h-wow>.

Še veliko idej za obravnavo oz. popestritev obravnave najdemo na prosto dostopnih kanalih, kot sta YouTube in Arnes Video.



Predpravljuje in popovedke Andreja Rozmana Roza so izhajale v reviji Ciciban, ilustriral pa jih je Zvonko Čoh.

O kom ali o čem Rozman Roza piše v kratkih humornih predpravljičah in pripovedkah? V 33 kratkih humornih zgodbah Rozman Roza piše o ekološko osveščenu povodnem možu, vase zagledanem 'najpametnejšem človeku na svetu', gospodu Šilčku, putki Minki, ki si želi v svet ... Avtor s svojim živim jezikom prebudi in zabava, hkrati pa njegove zgodbe prinašajo vrsto opozoril in sporočil, ki nagovarjajo tako otroke kot odrasle. Prav takšne so tudi ilustracije. Nekatere zgodbe in njihovi junaki se tudi prepletajo med seboj. Zgodbe nudijo vrsto medbesedilnih namigov, saj so v dialogu z nekaterimi znanimi literarnimi besedili in njihovimi junaki, zaradi česar je najverjetneje tudi naslov takšen, kot je. Rozman Roza svojo duhovitost in namerno kršenje slovnice z namenom, da naredi pisani jezik bolj živ, pokaže že s svojo pripombo na platnici knjige: »Pozor! Pisanje nedoločnikov brez »i« lahko resno škoduje vaši šolski oceni.« (<https://www.mklj.si/gradivo/predpravljuje-in-popovedke/>, pridobljeno 10. 8. 2021)

Maša Ogrizek je v časopisu Delo v recenziji knjige med drugim zapisala: »Andrej Rozman - Roza je v zbranih predpravljičah in popovedkah v dobri formi. V njih z duhovitimi, nepretencioznimi odmiki od uhojenih (pripovedovalskih) poti dosega humorne učinke, obenem pa na nevsiljiv, a učinkovit način naredi vidne hibe družbe, ki zaradi samoumevnosti ostajajo prezrte. Posrečeni so že sami liki njegovih zgodb, ki se nagajivo smeji v brk vsem junaškim, očarljivim, poučnim in prikupnim vrstnikom, s katerimi je gosto posejana literatura, namenjena otrokom. Rozin zmaj Ognjeblisk tako ni najgrozovitejša pošast, ampak miroljubni vegetarijanec; v iskanju svobode iz jate ne odleti galeb, ampak navadna kura; in nasvetov ne deli razsvetljeni modrec, ampak sitni brezdelnež, ki ženi ne soli le pameti, ampak tudi kavo. Podobno neheroične so tudi njihove dogodivščine; pri Rozi začarani žabji principi in princeze po poljubu – ostajajo žabe. Seveda ne zato, ker bi mu presahnila domišljija, ampak ker neresni resnicoljubnež noče farbati otrok s čudežnimi palčkami, ki okorne medvede

začarajo v spretno kolesarje, godrnjave pametnjakoviče v zgladne soproge, luskinaste povodne može pa v lepotce, ki se jim ne morejo upreti niti najlepše mladenke v deželi tej. Tudi konci niso pravljíčno osladni, ampak toplo duhoviti. Pri nekaterih zgodbicah se konec stakne z začetkom; tako denimo kura Minka, ki sprva pobegne (kapitalistični) menjavi jajc za zrnje in skoraj zaneti revolucijo v prodajalni malih živali, na koncu ponovno pristane na kmetiji, resda tokrat umetniški.

Čeprav se avtor v širokem loku izogiba didaktičnosti, tu in tam vendarle podtakne kakšno znanje, ki ga je mogoče unovčiti tudi v šoli. Tako lahko mlajši bralci pri geografiji zablestijo s poznavanjem vodne poti od presihajočega Cerkniškega jezera, prek podtalnice, do Vrhnik in tam v Ljubljano, nato pa prek Save do Bohinjskega jezera, ki jo opravita rusalka Angelca in povodni mož Ambrož. Malce kasneje v življenju pa nam zna priti prav ironična distanca do birokracije, ki jo Roza duhovito smeši v zgodbicah, kjer združita moči gospod Šilček in povodni mož Špukl Plunk. Zaradi vztrajanja pri črki zakona, ki je skregan z zdravo pametjo, se mora povodni mož izseliti iz ribnika, ker naj bi bile razmere v njem zaradi vlage nezdrave, in se naseliti v stanovanjskem bloku, kjer povzroči poplavo. Uradnica odloči še, da poleg osebne izkaznice potrebuje tudi zabojnike za ločevanje odpadkov in nabiralnik, v katerega bo odslej prejemal račune za odvoz smeti.

V knjigi prevladuje zafrkantski ton, občasno pa iz vode pokuka tudi žugajoč prst, ki opozarja na pereče ekološke probleme. Povodni možje za življenje pač potrebujejo čiste reke, jezera in ribnike. Poleg bistre vode pa je, kot ve povodni mož, za dobro počutje najpomembnejše, da imamo prijatelja. In pri Rozi zavezništvo lahko zaveje tudi med ulično svetilko in vetrom Južnikom. Po svoje se tega zaveda celo zopni gospod Šilček, zato se kdaj ugrizne v jezik, pomije za sabo blatne stopinje in z ženo hrusta slastne janeževe upognjence. (<https://old.delo.si/kultura/ocene/recenzija-knjige-neresni-resnicoljubnez.html>, pridobljeno 10. 8. 2021)

Naj navedemo še nekaj povezav kot pomoč pri obravnavi:

- Andrej Rozman Roza nam pove predpravljičo o zmajih: <https://youtu.be/3qkxIKhMZ24>.
- O začaranem žabcu: https://www.youtube.com/watch?v=JGxf_H_In9M.
- Na spletni strani Bralne značke najdemo spodbude za branje mag. Tilke Jamnik: <https://www.bralnaznacka.si/assets/Uploads/rozman-predpravljiče-ok.pdf>.

- Intervju s pisateljem za revijo Bukla: https://www.jakrs.si/fileadmin/datoteka/Nova_spletna_stran/Bralna_kultura/Rastem_s_knjigo/Medijski_odzivi/Intervju_Roza_2c_Bukla_Plus_2c_sept_2015.pdf.
- V Kratkočasniku, glasilu OŠ Primoža Trubarja Laško, je Zarja Nemeč zapisala intervju z Andrejem Rozmanom Roza: <http://rezervaoslasko.splet.arnes.si/files/2016/11/Kratko%C4%8Dasnik-9-43-V.pdf>.
- Pisateljevo življenje: https://sigledal.org/geslo/Andrej_Rozman.

Med branjem obeh del se nam je utrnilo več zamisli za delo. Kot dobre mentorice in mentorji bomo na obe deli pogledali z očmi natančnega, premišljenega in kritičnega bralca, pri tem pa zagotovo upoštevali UN. **Pri razlagalnem spisu ne pozabimo znanja in vedenja o zgodbi, knjigi ter avtorju nadgraditi z lastnim razmišljanjem.**

Naloge, ki jih avtorice prispevka ponujamo, lahko mentorji uporabimo kot samostojne ali jih povežemo med seboj in dodelamo v navodilo za pisanje razlagalnega spisa.

- ✓ Kako bi povezal vsebino knjig s sporočili, ki jih dajejo zgodbe?
- ✓ Po čem so v pravljicah nasploh znani zmaji? Kakšna pa sta Grozobruh in Ognjebliški in kaj o njima povesta že njuni imeni? Katero nenavadno lastnost ima Ognjebliški? Od kod ime mostu Zmajski most v Ljubljani?
- ✓ Medard zelo rad opazuje ljudi, na koncu pa si premisli in se gre z Medano kopati v tolmun. Kaj je privedlo do njegove končne odločitve?
- ✓ Si si kdaj tudi sam zaželel darilo, ki si ga morda prejel šele čez veliko več časa, kot si sprva mislil, da ga boš? Sošolcu pripoveduj o tem svojem doživetju. Kako si se počutil, ko si darilo prejel in kako je darilo vplivalo nate?
- ✓ Putka Minka je prav posebna putka. Zakaj? Po čem hrepeni? Sošolcem pripoveduj, kakšne dogodivščine vse doživi putka Minka na svoji poti.
- ✓ V *Predpravljicah in popovedkah* si naletel tudi na pripovedi o povodnem možu. Ena od njih pripoveduje o povodnem možu, ki si išče ženo. Kako jo najde? Katero tematiko osvetli avtor Rozman Roza v tej pripovedki? Kaj meniš o tovrstnih problemih družbe v današnjem času?
- ✓ Predstavi še druge pripovedi, v katerih je osrednja oseba povodni mož. Kaj vse povodni mož doživi in kaj ob tem spozna? Kako se konča njegovo »mestno življenje«?



- ✓ Kdo je gospod Šilček? Predstavi ga, kot si ga spoznal iz pripovedi.
- ✓ Kako se gospod Šilček in povodni mož spoprijateljita?
- ✓ Cestna svetilka Eleonora spozna več književnih likov. Kdo so in kakšne zgodbe pišejo skupaj?
- ✓ Predstavi posamezne književne osebe, kot si jih spoznal v delih.
- ✓ Ali so ti določene književne osebe v *Predpravljalnicah in popovedkah* znane še iz katerega drugega dela, konteksta? Katere? Kje vidiš povezavo in v čem se razlikujejo?
- ✓ Kdo sta Lukež Drnulja in Andraž Slamorezec? Predstavi njun odnos.
- ✓ Kaj je osrednji problem v *Kozlovski sodbi* in kdo je nosilec tega problema? Predstavi in označi Lisca, kot si ga spoznal v humoreski.
- ✓ Kako se na pogovor in predloge posameznih sodnikov v času presojanja glede kozlove kazni odziva višnjansko ljudstvo? Kaj to pove o njih?
- ✓ Kdo v *Kozlovski sodbi* najde rešitev problema? Kaj meniš o njem in rešitvi?
- ✓ Tako Jurčič kot Roza se poigrata z imeni svojih osrednjih književnih oseb. Kakšno vlogo bi jim pripisal glede na posamezno pripovedko?
- ✓ Avtorja v svojih delih izpostavljata humor, ironijo in satiro. Katera od pripovedi, ki si jih prebral, te je še posebej nagovorila prav s humorjem? Lahko pa predstaviš tiste dele, ki ti v delih še posebej izstopijo in pojasniš, zakaj je temu tako.
- ✓ Po vzoru Rozmana Roza napiši še sam svojo pripovedko o gospodu Šilčku/povodnem možu.
- ✓ Jezik, v katerem pišeta avtorja, je v vsakem primeru sila zanimiv. Označi in predstavi rabo jezika v enem in drugem delu.
- ✓ Pojasni in utemelji, zakaj bi prijatelju priporočil v branje *Predpravljalnice*.

Prebral si humoresko z naslovom *Kozlovska sodba v Višnji Gori*, ki pripoveduje na o tem, kako so sodili kozlu Liscu. Napiši poustvarjalno besedilo, in sicer se postavi v vlogo kozla Lisca ter predstavi sodbo skozi njegove oči. Ob tem predstavi njegove občutke in njegov pogled na sodbo. Piši v 1. osebi.

Zgodba *Kozlovska sodba v Višnji gori* je humoreska, pojasni, kaj se ti je v njej zdelo humorno in jo poskušaj povezati z zgodbami iz knjige *Predpravljalnice in popovedke*. Katera zgodba je po humornosti podobna *Kozlovski sodbi*, pojasni zakaj.

Za Cankarjevo tekmovanje si prebral knjigo Andreja Rozmana - Roza z naslovom *Predpravljice in popovedke*, v kateri so zbrane kratke zgodbe, sedaj napiši kratko razlagalno besedilo, v katerem boš predstavil zgodbe o gospodu Šilčku, ki je prav poseben človek. V svojem besedilu predstavi gospoda Šilčka, kot si ga spoznal in doživel ti. Pri tem ne pozabi predstaviti njegovega karakterja ter njegovega odnosa do drugih ljudi, predvsem do žene. Prav tako predstavi, kateri dogodek v zvezi z njim ti je bil najbolj zabaven in pojasni, zakaj si se odločil prav zanj.

Napiši kratko razlagalno besedilo, v katerem boš predstavil zgodbe o povodnem možu, ki jih je v knjigi kar nekaj. Na kratko predstavi, kakšen je povodni mož in kako se razlikuje od nas ljudi. Izberi si eno izmed zgodb o njem in jo podrobneje predstavi, utemelji, zakaj si se odločil prav za to zgodbo.

Razmisli in zapiši, kakšna je vloga povodnega moža v besedilih zbirke *Predpravljice in popovedke*. Razloži, kaj so se ljudje naučili od skrivnostnega bitja. Strni glavne nauke, ki si jih od njega dobil ti. V odgovor vpleti tudi razmislek in primerjavo z drugimi besedili (ne iz zbirke), v katerih nastopa to bajeslovno bitje.

V knjigi *Predpravljice in popovedke* je zbranih veliko zanimivih zgodb, iz katerih se lahko tudi marsikaj naučimo, predstavi zgodbo, ki se je tebi zdela najbolj poučna. Pri tem predstavi tudi književne osebe, ki v njej nastopajo, razloži, kaj je nauk te zgodbe in pojasni, zakaj je bila ta zgodba zate najbolj poučna in jo poveži tudi z izkušnjami iz svojega življenja.

Na spletu poišči podatke o tem, zakaj je ravno zmaj simbol našega glavnega mesta. Najdene informacije primerjaj z zgodbo z naslovom *Grozobruh in Ognjeblisk*. Pojasni, kako se pripovedi o zmajih v Ljubljani razlikujeta. Uporabi domišljijo in zapiši, kako bi se zgodba končala, če bi Ognjeblisk našel zmajevko. Razmisli in zapiši, ali še v kateri od zgodb iz zbirke književna oseba išče primerne partnerja. Zgodbi primerjaj.

Pojasni, kaj je poosebitev. Opiši, kaj je v zgodbah največkrat poosebljeno. Poglobi se v eno od zgodb in natančno zapiši, katere lastnosti ljudi je avtor zbirke *Predpravljice in popovedke* največkrat pripisal nečloveškim književnim likom. V povezavi z vsebino in sporočilom zgodbe razloži, zakaj se je tako odločil. Tudi kozlu Liscu iz Jurčičeve

Kozlovske sodbe v Višnji Gori so Višnjani pripisovali kar nekaj človeških lastnosti. Razloži, katere in zakaj ravno te.

S svojimi besedami razloži, kaj so predpravljičice in kaj popovedke. Pojasni, kako se razlikujejo od pravljic in pripovedk. Naštej nekaj primerov pravljic in pripovedk, ki se medbesedilno vpletajo v zbirko Andreja Rozmana Roza.

Srečna naključja večkrat spremenijo življenja ljudi in živali. V zgodbi *Novoletni kužek* je mali psiček našel ljubeč dom, dečku Oskarju pa se je uresničila želja. Zapiši začetek zgodbe. Opiši, kako se je kužek znašel tam, kjer ga bralec sreča v zbirki.

Primerjaj jezik zbirke *Predpravljičice in popovedke* z jezikom humoreske *Kozlovska sodba v Višnji gori*. Pojasni zaznamovanost jezika v besedilih. Opazuj in primerjaj, kako sta se pisatelja spretno poigrala z besedotvornimi vzorci.

Humor se v obeh knjigah izraža v imenih, dogodkih in besedah. Poišči, opredeli in pojasni, katere vrste humorja najdemo v zgodbah in uporabo komičnih elementov primerjaj.

V prebranih zgodbah nastopa veliko živali. Pojasni, zakaj so te tako posrečeni književni liki. Razmisli, kakšne (tudi stereotipne) vloge sta jim v besedilih namenila pisatelj.

Gospod Šilček je mož, ki z nasveti ljudi spravlja ob pamet. Postavi se v njegovo vlogo in Višnjanom napiši pismo, ki naj vsebuje nasvete, kako rešiti spor med Lukežem Dnuljo in Andražem Slamorezcem. V pismo ustvarjalno vpleti vsebinske elemente obeh knjig.

Medard in Medana iz zgodbe *Medvedek in kolo* sta želela videti, kako živijo ljudje. Medard si je želel, da bi bil človek, a prvi bližnji stiki s človeško vrsto in njihovimi izumi niso bili najbolj posrečeni. Predstavljaljaj si, da prideta Medard in Medana v Višnjo Goro in opazujeta dogajanje v tem kraju. Podrobno opiši njune občutke in doživljanje opazovanih dogodkov.

Mentorice in mentorji že zdaj vemo, da bodo navodila za pisanje pisne naloge na književno temo **OKVIRNA** in ne bodo zajela vsega, kar se od tekmovalca pričakuje, ko na tekmovanju oblikuje razlagalni spis, zato je treba učence opozoriti, da v svoj spis **smiselno vključujejo** tudi **književno znanje**, saj vse to **soustvarja** bolj poglobljen odziv na naslov pisne naloge. *(Povzeto po: Skupna izhodišča in glavni poudarki priprave na tekmovanje v znanju slovenščine za Cankarjevo priznanje 2021/2022, dr. Igor Saksida.)*

Pripravile: Aleksandra Godec, Ana Perović, Andreja Krajnc, Vanja Jesenek